

Motion till riksdagen
2012/13:Ju367

av **Andreas Norlén (M)**

Elektronisk övervakning till skydd för barn som riskerar att bli bortförda m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga elektronisk övervakning till skydd för barn som riskerar att bli bortförda.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över passregistret.

¹ Yrkande 1 hänvisat till CU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Vid vårdnadstvister förekommer det varje år ett antal fall, då barn förs bort av den ena föräldern mot den andra förälderns vilja. I en del av dessa fall förs barnen utomlands. År 2008 kom 105 ärenden av sistnämnt slag in till Utrikesdepartementet (UD). Det är angeläget att motverka och minimera olovligt bortförande av barn.

Det är aldrig möjligt att göra helt säkra prognoser om hur människor kommer att agera, till exempel om en förälder kommer att olovligt föra bort sitt barn. Domstolarna är dock skyldiga att göra en bedömning av risken för bortförande i samband med att de avgör ärenden om vårdnad och umgänge. Det framgår av 6 kap. 2 a § föräldrabalken i dess lydelse från och med den 1 juli 2006 (prop. 2005/06:99). Socialnämnden och domstolen ska vid bedömningen av barnets bästa fästa avseende särskilt vid risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp eller att barnet olovligen förs bort eller hålls kvar eller annars far illa. Riskbedömningen ska, enligt propositionen (s. 41–44), grundas bland annat på vad som är utrett om tidigare inträffade händelser och om andra faktiska omständigheter.

Det finns tyvärr ett antal exempel på att svenska domstolar har fattat beslut i vårdnadsärenden på ett sätt som fått mycket allvarliga konsekvenser för de berörda barnen. Det kan till exempel handla om att domstolen gett en förälder rätt till ensamt umgänge med barnet i fråga och att föräldern fört barnet utomlands vid ett sådant umgängestillfälle. Det är i princip eftersträvansvärt att barn ska ha kontakt med båda sina föräldrar, men det har förekommit att domstolar tagit för stora risker i sin strävan att uppfylla denna ambition.

Ett sätt att minska riskerna för olovligt bortförande skulle kunna vara att överväga att ge domstolarna möjlighet att förordna om elektronisk övervakning av barn i fall då det föreligger en förhöjd risk för olovligt bortförande. Om barnet förses med en elektronisk sändare skulle det vara möjligt att se var barnet befinner sig och till exempel upptäcka om en förälder i samband med ett umgängestillfälle för barnet till en hamn eller en flygplats. Sändaren måste givetvis utformas på ett sådant sätt att barnet inte besväras nämnvärt av den och den bör inte heller på ett enkelt sätt kunna avlägsnas av en obehörig person.

Möjligheten att förordna om elektronisk övervakning får inte leda till att domstolarna blir mindre noggranna i sin bedömning av risken för bortförande, utan ska ses som ett sätt att i fall då risken för bortförande är tämligen liten, men inte obefintlig, skapa ökad säkerhet då barnet ska umgås med den förälder som inte är vårdnadshavare. Elektronisk övervakning ska självklart också kunna användas om risken för bortförande är mycket hög och umgänge i någon form med ”riskföräldern” därför är uteslutet.

Det bör också övervägas möjligheten att kombinera elektronisk övervakning av barnet med en notering i passregistret som innebär att barnet inte får föras utomlands av någon annan än vårdnadshavaren. Så snart barnets pass visas upp i en passkontroll vid utresa från riket ska passkontrollanten kunna se denna begränsning och kontrollera vem det är som försöker resa utomlands

Fel! Okänt namn på

med barnet. En spärr av detta slag bör kunna finnas i registret permanent och inte läggas in när barnet redan förts bort, för då är det sannolikt ofta för sent.

Stockholm den 28 september 2012

Andreas Norlén (M)